

Anu Wikman-Immonen

Sisäministeriö

Lausuntopyyntö VN/6083/2021, 12.5.2021

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi sisäasioiden rahastoista Euroopan unionin ohjelmakaudella 2021 - 2027 ja sitä koskeva muistio

Sisäministeriö on pyytänyt Kuntaliitolta lausunnon luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sisäasioiden rahastoista EU:n ohjelmakaudella 2021 - 2027 ja sitä koskevasta muistiosta.

Sisäasioiden alalle perustetaan ohjelmakaudelle kolme rahastoa: turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto, sisäisen turvallisuuden rahasto sekä rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusväline osana yhdennetyn rajaturvallisuuden rahastoa. Uusi ohjelma-kausi edellyttää kansallista lainsäädäntöä muun muassa rahastojen hallinnoinnista ja kustannusten tukikelpoisuudesta. Asetuksessa säädettäisiin sisäasioiden rahastojen hallinnoinnista, ohjelmien toimeenpanosuunnitelmista, avustuksen edellytyksistä, käytöstä ja enimmäismäärästä, avustusmuodoista, kustannusten tukikelpoisuudesta ja ns. yksinkertaistetuista kustannusmalleista. Lisäksi asetuksessa annettaisiin tarkentavia säännöksiä avustuksen hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta sekä muun muassa hankkeiden ohjausryhmistä.

Kuntaliitto toteaa, että asetusluonnos ja sitä koskeva muistio ovat perusteellisesti laaditut. Kunnat ja järjestöt ovat tärkeitä toimijoita rahastojen ohjelmien valmistelussa ja täytäntöönpanossa. On tärkeää, että asetusluonnoksessa mainittu kumppanuusperiaate toteutuu. Kuntaliitto pitää hyvänä myös asetusluonnoksen tavoitetta pyrkiä tehostamaan rahastojen käyttöä yksinkertaistamalla eri avustusmuotoja. Avustusmuotojen yksinkertaistaminen keventäisi hankkeiden hallinnointia ja osaltaan madaltaisi kynnystä avustusten hakemiseen.

Sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021-2027 annetun lain mukaan jokaiselle rahastolle asetettaisiin oma seurantakomiteansa.

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että asetusluonnoksen 7 §:ssä esitetään Kuntaliittoa turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa koskevalle ohjelmalle asetettavaan seurantakomiteaan. Kuntaliitolla Suomen kaikkien kuntien keskusjärjestönä on mahdollisuus tuoda seurantakomitean työhön erilaisten kuntien näkökulma.

Kuntien rooli pakolaisten kuntiin sijoittamisessa ja kotoutumisen edistämässä on otettu hyvin huomioon monissa asetusluonnoksen turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa käsittelevissä kohdissa.

Kuntaliitto pitää hyvänä sitä, että tulevallakin rahoituskaudella kunnilla on mahdollisuus käyttää EU:n rahoitustukea kolmansien maiden kansalaisten kotouttamiseen.

Erityisesti asetusluonnoksen 38 §:ssä on kiinnitetty huomiota pakolaisten uudelleensijoittamisjärjestelmän kehittämiseen ja kuntien pakolaisten vastaanotto toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen.

Kuntaliitto pitää erittäin tärkeänä sitä, että rahastosta voidaan tukea sujuvaa uudelleensijoittamismenettelyä sekä pakolaisten kuntiin sijoittamista. On hyvä, että asetusluonnoksessa on selkeästi todettu, että määrärahaa saa käyttää kunnille maksettavien kotoutumisen edistämiseksi annetun lain mukaisten korvausten lisäksi maksettaviin korvauksiin sekä pakolaisten kuntaan sijoittamisen kehittämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Jotta kunnilla on mahdollisuus tarjota riittävästi kuntapaikkoja ja huolehtia kansainvälistä suojelua saavien kotouttamisesta, on rahastosta maksettavilla tuilla ratkaiseva merkitys kuntien toiminnalle.

Kuntapaikkojen riittävyyden varmistaminen tulevallakin kaudella on tärkeää Suomen pakolaispolitiikan onnistumisen kannalta. Viime aikoina kiintiöpakolaisille on ollut riittävästi kuntapaikkoja tarjolla osin rahastosta maksettavien tukien ansiosta. Valtion kunnille maksamat laskennalliset korvaukset kansainvälistä suojelua saavien vastaanotosta ovat jääneet jälkeen kustannuksista.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jarkko Huovinen
johtaja, elinvoima ja talous

Anu Wikman-Immonen
erityisasiantuntija